

**DIRECȚII DE ASIGURARE A CALITĂȚII ÎN EDUCAȚIE LA NIVELUL ORGANULUI
LOCAL DE SPECIALITATE ÎN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI**

**DIRECTIONS OF QUALITY ASSURANCE IN EDUCATION AT A LOCAL LEVEL OF
SPECIALIZED INSTITUTION IN THE EDUCATIONAL FIELD**

POPA Violeta, drd.,

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

ORCID: 0000-0003-4348-4925

vpvioletapopa13@gmail.com

CZU: 37.01(478)

DOI: 10.46727/c.29-30-09-2023.p123-136

Abstract. In this article is addressed the issue of quality assurance in education at the local level from the perspective of the functions and attributions of the local specialized body in the educational field, resized in terms of quality assurance. The epistemological basis of the concept of quality in education is analyzed and exemplified, concisely specifying the researchers' position vis-à-vis the issue of quality assurance in education.

Keywords: quality in education, quality assurance, quality assurance directions.

Introducere

Calitatea în educație reprezintă primordial un factor obligatoriu pentru optimizarea încadrării profesionale, a unității sociale și a concurenței pe piața economică, respectiv, problematica *asigurării calității în educație* rămâne actuală, fiind prezentă în lucrările cercetătorilor în context național, cât și internațional. Interesul pentru asigurarea calității educației *la nivel local* se legitimizează prin incertitudinea aspectelor teoretice și metodologice privind asigurarea calității în învățământul general la nivel local, prin caracterul nedeterminat al sistemului de principii ale managementului calității la nivel local, asigurat de către Organul Local de Specialitate în Domeniul Învățământului (OLDSÎ), dar și prin lipsa elucidării unui mecanism concret de management al calității la nivel local. Analizând documentele de politici educaționale cum ar fi: STRATEGIA de dezvoltare a educației pentru anii 2021-2030 ”EDUCAȚIA 2030” [22], Codul Educației al R. Moldova [23], Strategiei Naționale de Dezvoltare ”MOLDOVA 2030” [23], Cadrul Național al Calificărilor din Republica Moldova [6] etc., sesizăm aspirația sistemul educațional național de a valorifica potențialul organului local de specialitate în

domeniul învățământului în vederea asigurării calității în educație la nivel local, fapt care ar afecta pozitiv procesul de implementare a politicii educaționale a statului la nivel local, determinând performanțe ale sistemului educațional raional/ municipal. Apare exigența reconceptualizării misiunii și structurii organizaționale, inclusiv reconceptualizarea și reactualizarea atribuțiilor pe verticală: Ministerul Educației și Cercetării – organul local de specialitate în domeniul învățământului și pe orizontală: specialist – specialist, dar și a actualizării politicilor de personal și a sistemului de competențe și atribuții ale organelor locale de specialitate în domeniul învățământului. Menționăm importanța elaborării și implementării mecanismului de recrutare, motivare și avansare în carieră a specialiștilor din organele locale de specialitate în domeniul învățământului și formarea lor continuă, ca premisă majoră în asigurarea calității la nivel local, deoarece cei care au misiunea de sprijin și de consiliere, inclusiv cu scopul de asigurare a calității în educație la nivel local, trebuie să dovedească că ei singuri au competențele necesare. Un argument major în favoarea asigurării calității educației la nivel local este competitivitatea, mai ales în condițiile în care este format un sistem concurențial pe piața serviciilor educaționale. Prezența unei piețe educaționale aduce cu sine o competiție complexă între instituțiile de învățământ din teritoriul administrat pentru a obține performanțe cât mai înalte. Neadaptarea la cerințele pieței educaționale induce la eliminarea instituțiilor neperformante. Or, una din direcțiile prioritare de activitate ale unei entități din sistemul educațional competentă și competitivă, ce activează într-un sistem concurențial al serviciilor educaționale, constituie managementul calității, iar punctul de plecare în managementul calității îl reprezintă proiectarea și implementarea unui Sistem de Management al Calității (SMC) cât mai eficient pentru a realiza servicii educaționale la un înalt standard de calitate, având la bază o politică și o strategie a calității clar definite.

Subiectul asigurării calității în educație este reliefat în obiectivele de dezvoltare durabilă a Strategiei Naționale de Dezvoltare ”MOLDOVA 2030” [23] potrivit căreia „instituțiile din sistemul de educație reprezintă factorul determinant în asigurarea calității și funcționalității acestui sistem, [23]. Relevanța asigurării calității în educație la nivelul organului local de specialitate în domeniul învățământului vine și în concordanță cu domeniile nou-apărute, cu noile educații, care sunt orientate să răspundă problemelor și să corespundă valorilor societății actuale ca context de manifestare a noilor educații. Reimpulsionează interesul sistemului educațional pentru calitatea rezultatelor și satisfacerea cerințelor beneficiarilor serviciilor educaționale, unul

din principiile fundamentale ale educației fiind principiul calității în educație stipulat în art. 7 al Codului Educației R. Moldova [6], astfel considerăm că, pentru integrarea cu succes a educabilului modern în societatea în continuă schimbare, calitatea în educație este indispensabilă.

Aspecte privind asigurarea calității serviciilor educaționale sunt abordate în lucrările cercetătorilor: Juran J. M., care definește managementul calității în termenii "trilogiei calității, care cuprinde trei procese principale de management - planificarea calității, trecerea sub control al calității și îmbunătățirea calității"[12]; Sorin Cristea elucidează procesele complexe ale managementului calității educației drept "o triadă funcțională"[8]; Tyler R., D'Hainaut L., Wheeler D. K. demonstrează dimensiunea curriculară a calității învățământului, ce implică planificarea/elaborarea și evaluarea curriculumului; Lisievici P. ne familiarizează cu teoria, practica și concluziile legate de calitatea învățământului în lumea contemporană, dezvoltarea concepției și strategiei evaluării și dezvoltării calității învățământului[13]; Marga A. abordează asigurarea calității în educație ca condiție obligatorie pentru coeziunea socială[14]; Rădulescu E. abordează dimensiunea școală-comunitate a managementului calității, prezentând punctul de vedere asupra unor aspecte semnificative ale parteneriatului dintre școală și comunitate din perspectiva managementului centrat pe calitate și fundamentează decizii orientate către asigurarea unui învățământ de calitate cu aprofundarea cercetărilor centrate pe parteneriatul educațional [20]; Panaitie Nica fundamentează elementele componente ale managementului calității ale instituției de învățământ[16]; Neașcu I. conturează profilul calitativ al managerului școlar și al resurselor umane – repere orientative, valori psihologice, instrumente [15]; Iosifescu Ș argumentează dependența directă între calitatea educației și valorile societății în care funcționează sistemul respectiv de educație, astfel dependența de scopurile și criteriile politicii educaționale [11] etc. În R. Moldova problematica asigurării calității educației este reliefată în lucrările cercetătorilor: Patrașcu D. delimitează reperele teoretice și metodologice ale culturii manageriale din perspectiva managementului calității [18]; Andrițchi V. *stabilește metodologia managementului resurselor umane* ca condiție pentru asigurarea calității [1]; Callo T. fundamentează calitatea cadrului didactic ca indice al calității educației [3]; Cara A. fundamentează teoria și metodologia asigurării calității educației la nivelul unității școlare[4]; Popa V. reflectă problema asigurării calității în unitățile educaționale preuniversitare expunându-și punctul de vedere asupra principiilor, deficiențelor de dezvoltare, procesului de dezvoltare și crearea condițiilor pentru dezvoltarea instituțiilor de învățământ general [19]; Baci S.

fundamentează modelul teoretico-praxiologic al managementului calității în învățământul superior[2]; Chicu V. analizează standardele, indicatorii și descriptorii ca parte a instrumentelor de măsurare a calității [5]; Gremalschi A. se preocupă de analiza impactului reformelor în educație în vederea asigurării calității, analiză ce constă în identificarea cauzelor întârzierilor care se mai întâlnesc în modernizarea învățământului general și elaborarea de recomandări ce ar contribui la accelerarea reformelor în educație [9]; Cojocari V. Gh. stabilește cadrul teoretic al managementului calității în *educație*, adaptează modelul multinivelar al calității învățământului, adaptează etapele creării sistemului calității în învățământ și modelul sistemului calității a unității de învățământ și argumentează importanța realizării sistemului de asigurare a calității în educație de către un management bazat pe competențe, precizând necesitatea pregătirii specifice profesionale în management educațional a cadrelor de conducere din învățământ la toate nivelurile [7], etc.

V. Guțu delimitează conceptul *Asigurării calității în educație*, ca fiind „stimularea încrederii elevilor și a celorlalți parteneri ai instituției de învățământ privind capacitatea și disponibilitatea instituției de a le satisface cerințele și așteptările, precum și confirmarea capacității instituției de a demonstra compatibilitatea Sistemului de Management al Calității intern cu standardele sau modelele acceptate”[10, p. 5]. Calitatea serviciilor educaționale poate fi obținută printr-un sistem de măsuri, definit prin conceptul de *management al calității* în educație. În opinia lui Olaru M. *managementul calității* este definit ca „ansamblu de activități având ca scop realizarea unor obiective, prin utilizarea optimă a resurselor; ansamblul cuprinde activități de planificare, coordonare, organizare, control și asigurare a calității” [17]. După V. Guțu, *managementul calității* este „ansamblul activităților funcției generale de management, care determină politica în domeniul calității, obiectivele și responsabilitățile și care se implementează în cadrul sistemului calității, având ca scop principal orientarea instituției spre performanță pe toate dimensiunile activității acesteia. El se constituie și funcționează ca sistem de organizare internă (sistemul de management al calității – SMC), corelat cu un sistem extern de asigurare a calității” [10, p. 5]. Și V. Andrițchi subliniază că “Punctul de plecare în managementul calității îl reprezintă proiectarea și implementarea unui Sistem de Management al Calității (SMC) cât mai eficient pentru a realiza servicii educaționale la un înalt standard de calitate, având la bază o politică și o strategie a calității clar definită” [1, p. 1]. De problema asigurării calității educației *la nivel local* se ocupă V. Guțu, V. Andrițchi, V. Popa. Cercetătorul V. Guțu evidențiază funcțiile

sistemului de management al calității educației la nivel local pe două dimensiuni: internă și externă, schițează structura organizatorică a sistemului local de management al calității, în care este evidentă corelaționarea între procesele asigurării calității la nivel local și structurile organizatorice ale sistemului local de management al calității în educație. Cercetătorul menționat dezvoltă noțiunea de management al calității la nivel local indicând metodele și procedurile specifice de implementare ale sistemului de management al calității în educație la nivel local, inclusiv criteriile, standardele de referință, indicatorii de performanță [10, p. 10]. Ne permitem să concluzionăm că, funcționalitatea sistemului de asigurare a calității la nivel local, este posibilă prin atingerea indicatorilor de asigurare a funcționalității managementului strategic operaționalizat prin structurile administrative și manageriale, în raport cu criteriile și standardele de referință, și de creare a condițiilor de funcționare și dezvoltare continuă a sistemului de asigurare a calității.

Metode și materiale utilizate

Pentru a profila direcțiile strategice de asigurare a calității la nivel local, a fost studiată literatura de specialitate privind orientările prioritare de organizare, funcționare și dezvoltare a învățământului, inclusiv la nivel regional și instituțional; au fost analizate, în baza documentelor de politici educaționale, misiunea, funcțiile, atribuțiile organului local de specialitate în domeniul învățământului, din perspectiva identificării direcțiilor prioritare și dezvoltării procedurilor de asigurare a calității la nivel local.

Rezultate obținute și discuții

Organul Local de Specialitate în Domeniul Învățământului (OLSDÎ), este organul care are misiunea de a asigura calitatea în învățământul general la nivel local, conform prevederilor Codului educației (art.18, pct.7), respectiv, OLSDÎ este gestionarul direct al asigurării și evaluării calității procesului educațional în instituțiile de învățământ general din teritoriul administrat. Dar, documentându-ne din sursele științifice de specialitate, remarcăm că, actualmente, în Republica Moldova nu există un model managerial de asigurare a calității educației la nivel local, astfel, reieșind din funcțiile de bază și atribuțiile organului local de specialitate în domeniul învățământului (OLSDÎ), reiterate în „REGULAMENT-CADRU de organizare și funcționare a organului local de specialitate în domeniul învățământului,, [21], în scopul eficientizării demersului managerial și în vederea asigurării calității în educație la nivel local, am identificat direcțiile de asigurare a calității la nivelul OLSDÎ.

Figura 1. Direcții de asigurare a calității la nivelul OLSDÎ

Considerăm esențiale direcțiile sus-indicate, luând la bază oportunitatea implementării unui concept al managementului educațional din perspectiva democratică, participativă, axat pe principiile integrării europene și asigurării managementului calității ISO 08001 și indicatori de progres propuși de Modelul European de Excelență (EFQM).

1. Asigurarea calității cadrului normativ include în sine angajamentul organului local de specialitate că *nivelul de implementare a politicilor educaționale de stat* în cadrul organizației, dar și în instituțiile din teritoriul administrat, este adecvat, astfel, organul local de specialitate în domeniul învățământului asigură promovarea la nivel de raion a politicii educaționale a statului, prevederilor Codului Educației, a directivelor Parlamentului, Guvernului, Ministerului Educației și Cercetării, asigură implementarea planului cadru, curricula, reperelor metodologice, dar și a politicilor educaționale locale etc., pentru a asigura nu doar calitatea, dar și coerența proceselor sistemului educațional. Totodată organului local de specialitate în domeniul învățământului îi revine obligația de a elabora *corect documente normative organizaționale* proprii, actualizate și dezvoltate continuu, urmărind permanent utilitatea și relevanța lor. În acest sens OLSDÎ elaborează un cadru normativ specific pentru sistemul de învățământ local, dar care nu vine în contradicție cu legislația națională pe domeniu. Astfel va fi asigurată corectitudinea redactării și funcționalitatea Regulamentului intern de activitate al OLSDÎ, a documentelor manageriale de

planificare, evidență și control, a organigramei cu toate structurile delimitate conform constrângerilor și potențialului, cu delimitarea concretă a rolurilor și atribuțiilor fiecărei structuri organizaționale.

2. Asigurarea calității managementului strategic impulsionează organul local de specialitate să asigure *relevanța și consistența internă și externă a strategiei de dezvoltare a sectorului educațional la nivel de raion*, fundamentată pe strategia națională, cu contribuție la realizarea politicilor educaționale naționale pentru învățământ la nivel local, valorificând eficient contextul demografic, cultural, tehnologic, natural, economic, politic, dar și să asigure *fezabilitatea finalităților macrostructurale*: misiune corespunzătoare cerințelor Regulamentului de funcționare și direcțiilor strategice ale învățământului la nivel local, viziune realistă, strategică, operaționalizată în planuri de acțiuni, finalități ce valorifică rațional resursele, obiective strategice și valori ce sunt percepute corect de toți actorii educaționali implicați și cei interesați, management care monitorizează eficacitatea respectării direcției strategice. În același timp, considerăm importante strategic *coerența și raționalitatea planificării operaționale*, care pune în aplicare strategia locală de dezvoltare a sectorului educațional, cu condiționarea respectării etapelor esențiale: stabilirea obiectivelor, precizarea activităților specifice, identificarea și alocarea resurselor, estimarea costurilor și conturarea indicatorilor de realizare, dar și a coerenței și relevanței obiectivelor operaționale cu finalitățile strategice majore, analizate în termenii raportului cost-rezultate, precum și a modalității de evaluare a rezultatelor. Găsim indispensabil și *caracterul incluziv al strategiei*, care determină, în conformitate cu actele legislative în vigoare, crearea condițiilor de dezvoltare a educației incluzive la nivel local.

3. Asigurarea calității managementului curricular determină organul local de specialitate să creeze condiții optime de aplicare a managementului curriculumului școlar în contextul învățământului formal și nonformal, urmărind transferul eficient al politicilor curriculare ale Ministerului Educației și Cercetării în practica educațională la nivel local, cu îmbunătățirea continuă a procesului de implementare a curriculumului școlar, a procesului de dezvoltare continuă a competențelor cadrelor didactice pentru implementarea curriculumului școlar, a promovării experienței inovatoare în contextul implementării curriculumului școlar. În acest sens, sunt definite și promovate criteriile de elaborare calitativă a produselor curriculare în bază de competențe, se coordonează dotarea cu echipament necesar pentru implementarea curriculumului la clasă, iar cadrele didactice sunt îndrumate și stimulate permanent pentru a

implementa și dezvolta curriculumul școlar. Concomitent, organul local de specialitate în domeniul învățământului are sarcina să susțină **caracterul planificat al implementării curriculumului școlar la nivel local** după un plan de acțiuni cu obiective, acțiuni prestabilite, resurse, criterii și indicatori de evaluare, cu mare atenție la **consistența procesului de monitorizare a implementării curriculumului școlar**.

4. Monitorizarea calității managementului instituției de învățământ înglobează asigurarea calității managementului pe toate direcțiile de asigurare a calității de către organul local de specialitate în domeniul învățământului, la nivelul instituțiilor de învățământ din teritoriul administrat. Astfel, *găsim esențiale următoarele componente* ale procesului de monitorizare a calității managementului instituției de învățământ:

- **caracterul continuu al monitorizării procesului de planificare a activității instituției de învățământ**, asigurat prin corectitudinea elaborării documentelor normative organizaționale, prin relevanța și consistența internă și externă a strategiei de dezvoltare a instituției, prin contribuția la deducerea finalităților organizaționale macrostructurale, prin consultanță în asigurarea coerenței și raționalității planificării operaționale;

- **consistența monitorizării calității implementării curriculumului școlar**, obținută prin coordonarea planificării corecte a implementării curriculumului școlar, prin coerența procesului de monitorizare a implementării curriculumului școlar, prin coordonarea elaborării relevante a ofertei educaționale opționale;

- **coerența monitorizării calității procesului de învățământ**, realizată prin coordonarea organizării procesului de învățământ conform curriculumului școlar, prin asigurarea permanentă a calității organizării procesului educațional și monitorizarea calității evaluării rezultatelor școlare;

- **relevanța monitorizării calității managementului resurselor umane**, concretizată în acțiuni de verificare a corectitudinii planificării resurselor umane și funcționalitate a strategiei de recrutare și selectare a resurselor umane, în consilierea pentru procesul de socializare, integrare și motivare a cadrelor didactice, în evaluarea periodică a satisfacției profesionale a cadrelor didactice din instituții și a părinților, în verificarea validității procesului de evaluare a resurselor umane și a relevanței procesului de formare continuă a resurselor umane;

- *caracterul adecvat al monitorizării calității managementului resurselor*, unde se evaluează fiabilitatea resurselor materiale, soliditatea resurselor informaționale, modul de gestionare al resurselor financiare;

- *monitorizarea calității managementului parteneriatelor*, marcată de evaluarea funcționalității și eficacității parteneriatelor precum și analiza relevanței relațiilor de parteneriat;

- *monitorizarea Leadership-ului*, o componentă considerabilă, materializată prin evaluarea calității Leadership-ului la nivel instituțional, în special capacitatea personalului de a fi receptiv la idei și soluții noi, de a accepta, a produce și a promova continuu inovațiile în instituție, de a demonstra sprijin și implicare activă în realizarea obiectivelor strategice ale instituției, iar la nivelul cadrelor de conducere - priceperea de a superviza eficace respectarea direcției strategice a instituției, calitatea procesului de învățământ și propria performanță managerială, luând deciziile transparent, în bază de date solide, cu implicarea în acest proces a tuturor factorilor educaționali, în interdependență cu promovarea unui climat socio-afectiv deschis, prietenos, relațional, dezvoltativ, cu promovarea consecventă a principiului interculturalității și a egalității șanselor, într-un stil de conducere propriu, autentic, deschis și situațional, prin comunicare eficientă;

- *monitorizarea funcționalității Sistemului Instituțional de Management al Calității (SIMC)*, susținută de consultanța oferită instituțiilor de învățământ pentru funcționalitatea Sistemului Instituțional de Management al Calității;

5. Asigurarea calității managementului evaluării și consilierii metodologice este o direcție de asigurare a calității pe cât de importantă, atât și de sensibilă în condiția exigenței de redimensionare a conceptului de evaluare la nivel instituțional de către organul local de specialitate în domeniul învățământului. Deaceea, asigurarea calității educației pe direcția respectivă implică obligatoriu un *caracter planificat*, îmbunătățit continuu, cu programe manageriale ale specialiștilor OLSDÎ, grafice de evaluare și consiliere, documente referitoare la activitatea de evaluare și consiliere la nivel de raion elaborate conform rigorilor, după o metodologie de evaluare, criterii prestabilite și cu instrumente specifice cum ar fi fișele de evaluare ale cadrelor manageriale, planului de dezvoltare al instituției, planului managerial anual, activității extrașcolare, cadrului didactic, de observare și feedback asupra lecției, elaborate în bază de criterii, indicatori, descriptori. Totodată amintim ca fiind semnificative *consistența și relevanța procesului de evaluare și consiliere metodologică*, proces care respectă metodologia

de evaluare și consiliere metodologică la nivel local, proces menit să monitorizeze permanent activitatea personalului didactic și a altor categorii de personal din instituțiile subordonate referitor la îndeplinirea competențelor ce le revin, oferind consiliere factorilor ce nu ating finalitățile și propunând sugestii de îmbunătățire a calității procesului educațional în cazul constatării unor dificultăți.

6. Asigurarea calității managementului resurselor umane condiționează organul local de specialitate în domeniul învățământului (OLSDÎ) să ia în calcul mai multe aspecte, începând cu *corectitudinea planificării resurselor umane*, corespunzător necesităților instituțiilor de învățământ. În acest scop, OLSDÎ elaborează politici de personal proprii pe care le îmbunătățește continuu și le promovează consecvent la nivel de raion, duce cu precizie evidența resurselor umane din teritoriul administrat, monitorizează desfășurarea concursurilor pentru ocuparea posturilor vacante, asigură aplicarea corectă a legislației în vigoare privind normele de muncă și salarizare a personalului din instituțiile subordonate. Nu am putea discuta despre calitatea managementului resurselor umane fără a sublinia ponderea care o are *funcționalitatea strategiei de recrutare și selecție a resurselor umane* în acest proces. Pe această cale OLSDÎ deține și aplică metode și instrumente proprii pentru selectarea personalului și conlucrează cu autoritățile publice locale, acordându-le suportul necesar în vederea recrutării resurselor umane după principiul competitivității și meritocrației. În aceeași ordine de idei vorbim și despre *consistența procesului de motivare a cadrelor didactice*, proces care implică implementarea sistemului de motivare a personalului ca urmare a unei politici și al unui plan de promovare la nivel de raion al cadrelor didactice și manageriale cu performanțe în activitate, implică măsuri pentru cunoașterea și respectarea de către personalul didactic și managerial a normelor de protecție a muncii și prevenire a accidentelor, precum și de ocrotire a vieții și sănătății copiilor, dar și investițiile în crearea unui mediu de activitate stimulat. Notăm fundamental și aspectul *relevanței procesului de socializare și integrare a cadrelor didactice*, mai ales a tinerilor specialiști în contextul crizei de cadre didactice în sistem. Aspectul *calitatea atestării și avansării în cariera didactică a cadrelor didactice la nivel de raion* oglindește caracterul planificat, monitorizat și îmbunătățit continuu al procesului de atestare, consilierea cadrelor didactice în contextul avansării în cariera didactică și condițiile de motivare a cadrelor didactice în obținerea gradelor didactice, în primul rând, a celor de categorie superioară și unu. Nu putem neglija, în procesul de asigurare a calității managementului resurselor umane, plusvaloarea *calității formării continue a cadrelor didactice*

la nivel de raion, fundamentată pe strategia, planul anual și programele de formare continuă a cadrelor didactice la nivel local. Pentru realizarea acestui deziderat se realizează screening-ul nevoilor de formare continuă a cadrelor didactice din raion, se organizează activități de formare continuă, relevante necesităților profesionale individuale echilibrate cu cele organizaționale, frecvent în formatul seminarelor raionale pe probleme de interes major pentru cadrele didactice și manageriale, valorificând plener experiența avansată. Consolidarea sistemului de formare continuă a personalului didactic și managerial, în vederea dezvoltării resurselor interne, a potențialului intelectual și creativ și asigurarea cadrului autentic pentru obținerea de performanțe profesionale, nu poate să funcționeze fără stimularea activității de cercetare științifică a cadrelor didactice, fără Școala Tânărului Specialist, fără ghiduri, repere metodologice cu privire la asigurarea calității procesului educațional în cadrul disciplinelor școlare, fără condiții de motivare a cadrelor didactice pentru producerea și implementarea inovațiilor educaționale. Asigurarea calității formării continue a cadrelor didactice la nivel de raion poate fi considerată realizată odată cu evaluarea impactului și valorificarea rezultatelor și efectelor formării continue la nivel local.

7. Asigurarea calității managementului resurselor tangibile presupune dezvoltarea managementului resurselor tangibile din perspectiva specificului potențialului și al necesităților locale. Dezvoltarea și *monitorizarea fiabilității resurselor materiale* ca condiție de asigurare a calității învățământului la nivel local vine să contribuie efectiv la crearea condițiilor optime pentru realizarea procesului educațional într-un mediu dezvoltativ pentru personalul didactic și pentru elevi, dar și pretinde coordonarea gestionării resurselor ce sprijină procesul de învățare, activități de evaluare a funcționalității bazei didactico-materiale a instituțiilor educaționale conform unor cerințe clar definite, studii privind necesitatea redimensionării infrastructurii școlare. *Monitorizarea și controlul solidității resurselor informaționale* la nivel local, susține existența unui sistem informatic care facilitează colectarea, prelucrarea și analiza datelor și informațiilor relevante despre toate componentele procesului de învățământ la nivel raional, informațiile fiind analizate în scopul planificării, dezvoltării și implementării strategiilor de optimizare a calității învățământului la nivel local. Desigur, acest sistem este viabil dacă are un caracter continuu, dacă este accesibil factorilor interesați interni și externi, informațiile și sistemele de înregistrări sunt exacte, actualizate și păstrate în condiții de siguranță și confidențialitate și există o conexiune comunicațională eficace instituție-OLSDÎ. Considerăm marcant aspectul *gestionării responsabile a resurselor financiare* prin care prioritățile privind

cheltuielile și utilizarea resurselor financiare sunt în mod evident în corespundere cu eficacitatea procesului de învățământ, iar interesele financiare ale tuturor factorilor interesați sunt echilibrate și satisfăcute cu eficacitate, reprezentanții tuturor instituțiilor de învățământ fiind implicați într-un grad corespunzător în procesul de consultare privind prioritățile în utilizarea resurselor financiare.

8. În asigurarea calității managementului parteneriatelor evidențiem semnificația *relevanței relațiilor de parteneriat*, conturate în alianțe funcționale de parteneriat strategic cu alte OLSDÎ, cu APL, precum și cu organizațiile nonguvernamentale, în vederea realizării unor proiecte educaționale de maxim interes pentru elevi, comunitate, solidificate prin analiza, menținerea și dezvoltarea în mod constant a parteneriatelor și colaborărilor eficiente cu factori interesați externi, dar și importanța **funcționalității și eficacității parteneriatelor** prin implementarea continuă a proiectelor interinstituționale și participarea organului local de specialitate în domeniul învățământului la proiecte educaționale la nivel național și internațional, având un impact nuanțat asupra progresului învățământului la nivel local.

9. Managementul calității reprezintă o direcție fundamentală pentru asigurarea calității în educație la nivel local, care consolidează și susține cadrul de referință al asigurării și îmbunătățirii continue a calității la nivel de sistem educațional local prin acțiuni de evaluare a contextului existent, proiectare, implementare și monitorizare a acestui proces. *Funcționalitatea Sistemului Raional de Management al Calității* depinde de mai mulți factori: potențialul organului local de specialitate în domeniul învățământului de a dezvolta, implementa și îmbunătăți continuu sistemul de management al calității la nivel local; implicarea tuturor actorilor educaționali din raion în asigurarea calității educației; frecvența procesului de evaluare și autoevaluare, care pretinde a fi realizat sistematic, anual; disponibilitatea unui mecanism de colectare regulată a feedback-ului din partea beneficiarilor direcți și indirecti; capacitatea de analiză a performanțelor pe baza indicatorilor de performanță, a obiectivelor stabilite și a aspirațiilor actuale, considerată în mod constructiv și obiectiv; politica privind evaluarea externă și autoevaluarea instituțiilor de învățământ este distinctă și este comunicată tuturor factorilor interesați, fiind înțeleasă de către aceștia. Evaluarea și autoevaluarea au drept scop identificarea priorităților și trasarea de noi obiective ambițioase ce au ca finalitate îmbunătățirea calității educației la nivel local.

Direcțiile de asigurare a calității în educație la nivel local amintite au menirea să asigure nu numai calitatea, dar chiar și coerența sistemului de învățământ și îmbunătățirea continuă a calității la nivelul OLSDÎ.

Concluzie

Putem susține cu convingere că organul local de specialitate în domeniul învățământului (OLSDÎ) este un pilon intermediar fundamental și o resursă de valoare în procesul de asigurare a calității în educație, or în lipsa unui nivel mediator de coordonare, nu poate exista o monitorizare reală a modului în care sunt implementate politicile educaționale ale statului la nivel local și instituțional și nu poate fi asigurat un *management eficient al calității*. Asigurarea calității educației la nivelul OLSDÎ este realizată printr-un ansamblu de acțiuni de valorificare și dezvoltare a capacității organizaționale de elaborare, planificare, implementare, monitorizare, în vederea îndeplinirii atribuțiilor funcționale, redimensionate în direcții de asigurare a calității la nivel local. Doar în condiții de calitate garantată a sistemului școlar se formează încrederea beneficiarilor că organizația prestatoare de servicii educaționale răspunde exigențelor lor. Respectiv, extensiunea ofertei de servicii educaționale și a eficienței acestora, în condiții de competitivitate și calitate asigurată, rămâne a fi o prioritate pentru sistemul educațional la nivel local.

BIBLIOGRAFIE

1. ANDRIȚCHI, Viorica. Managementul calității în domeniul resurselor umane: oportunități și perspective. Chișinău, 2010 [citat 11.07.2023].
2. BACIU, Sergiu. Paradigma managementului calității în instituțiile de învățământ superior. Chișinău: ASEM, 2014. ISBN 978-9975-75-690-7.
3. CALLO, Tatiana. Calitatea cadrului didactic ca intensiune. În: Didactica Pro, 2008, nr. 4-5, (50-51), p. 38-41.
4. CARA, Angela. Strategii la nivelul unității școlare pentru asigurarea calității educației în învățământul din Republica Moldova. În Univers Pedagogic, 2006, nr. 1, p.24-28.
5. CHICU, Valentina, LÎSENCO Serghei. Managementul calității versus calitatea managementului. Chișinău: Centrul Educațional "Pro Didactica", 2020. ISBN 978- 9975-3013-3-6.
6. **Codul Educației al Republicii Moldova** Nr. 152 din 17-07-2014.
7. COJOCARU, Vasile. Gh. Calitatea în educație. Managementul calității. Chișinău, Tipografia Centrală, 2007. ISBN 978-9975-78-524-2.
8. CRISTEA, Sorin. Managementul organizației școlare. București, Editura Didactică și Pedagogică, 2004.
9. GREMALSCHI, Anatol. Extinderea accesului la o educație de calitate: obiective ambițioase, dar greu de atins. Studiu de politici educaționale Chișinău: S. n., 2016 (Tipogr. «Lexon-Prim»). – 60 p. ISBN 978-9975-4072-6-7.
10. GUȚU, Vladimir. Sistemul de asigurare a calității în învățământul primar și secundar general la nivel local. Ch.: USM, 2012. ISBN 978-9975-71-319-1 [citat 11.05.2023]. Disponibil la: file:///C:/Users/Vladlen/Downloads/Manag+C%20(1).pdf.
11. IOSIFESCU, Șerban. Calitatea educației: concept, principii, metodologii. București, Educația 2000+, 2008.
12. JURAN, Joseph M. Planificarea calității. București, Editura Teora, 2000.
13. LISIEVICI, Petru. Calitatea învățământului. Cadru conceptual, evaluare și dezvoltare, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997, 160 p.
14. MARGA, Andrei. Calitatea educației și coeziunea socială//Învățământul primar, nr. 2-3, 2000, p. 6-8.
15. NEAȘCU, Ioan. Managementul resurselor umane și al calității totale în învățământ. Note de curs. Universitatea din București. București f.e., 2004.
16. NICA, Panaitie. Managementul calității și ierarhizarea universităților românești. Colecția: Programul PHARE UNIVERSITAS 2000, Editura Paideia.

17. OLARU, Marieta. Managementul calității, ediția a II-a, revizuită și adăugată. București: Editura Economică, 2000.
18. PATRAȘCU, Dumitru, CRUDU, Valentin. Calitatea învățământului în instituțiile preuniversitare. Chișinău: Gunivas, 2007. ISBN 978-9975-908-66-5.
19. POPA, Vitalie. Dezvoltarea unității educaționale. Un model funcțional de asigurare a calității, Editura Arc, Chișinău, 2006. – 80 p.
20. RĂDULESCU, Eleonora. Managementul și cultura calității la nivelul unității școlare. București, 2005. Institutul de Științe ale Educației. Laboratorul "Management educațional" [citată 03.08.2023]. <https://scoalavlaicuvoda.ro/wp-content/uploads/2018/05/Managementul-si-cultura-calitatii-la-nivelul-unitatii-scolare-ISE.pdf>
21. **REGULAMENT-CADRU de organizare și funcționare a organului local de specialitate în domeniul învățământului.** [citată 20.08.2023]. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=66872&lang=ro.
22. Strategia de dezvoltarea a educației pentru anii 2021-2030 „Educația-2030”. [citată 02.08.2023]. Disponibil: <https://mecc.gov.md/ro/content/elaborarea-strategiei-de-dezvoltarea-educatiei-pentru-anii-2021-2030-educatia-2030.pdf>.]
23. Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”. [citată 02.08.2023]. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/nota_de_concept_viziunea_snd_2030.pdf.

COMPETENȚELE DE LITERAȚIE VERSUS ATITUDINI INTERPRETATIVE

LITERACY SKILLS VERSUS INTERPRETATIVE ATTITUDES

OBOROCEANU Viorica, dr., lector universitar,

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, din Chișinău

ORCID: 0000-0003-2591-0927

oboroceanu.viorica@upsc.md

CZU: 37.016:81'24+808.5

DOI: 10.46727/c.29-30-09-2023.p136-146

Abstract: Literacy skills are beneficial in developing the capacities of reflection and expression, critical thinking and empathy, ensuring integration and participation in society in the components of life. The reader's relationship with the literary text is an original source of information by relating their own ideas and values to those transmitted by the text, at the same time giving them a complex range of emotions and feelings by encountering life situations that illustrate different types of human behavior. The presence of interpretive attitudes confirms a person's ability to read a text with understanding, to interpret the text through the prism of the connections between the text and what he knew before reading it, to form and express an opinion about the text, to use the information or the ideas extracted from the text.

Cuvinte-cheie: interpretive attitudes, literacy competence, literary text, reception, interpretation.

Apariția tehnologiei informației a generat modificări profunde atât în economie, cât și în societate. Esența schimbării din învățământul preuniversitar stă în faptul că există continua